

laulu „Päike vajus pärnapuule“ ei jõudnud lauljad piisavalt ümber häälestuda ja tekkis tarbetu ärevus.

A-kategooria kahest osalejast ühe, Inta segakoori (dirigent Inta Roost) algusnumber Cyrillus Kreegi „Vihaga“ oli supermatemaatiliselt klaar. Sergei Rahmaninovi „Bogoroditse devo“ häda ja viletsus on aga eesti keele aktsendiga venekeelne tekst, ka ei peaks nii valjult palvet laulma. Ja kui veel saaks mõne oktavisti korraks laenata – unistada ju võib! Polnud paha esinemine: intonatsioonis möödalaskmisi küll oli, aga kellel neid ei olnud. Koori naisrühmade lauljad olid igati sätitud ja punaste huultega, aga meeslauljad peaksid meelde tuletama pintsaku kandmise reeglid.

Tartu Ülikooli kammerkoor oli mulle elamus. Demonstreeriti kolmes keeles laulmise oskust, koori vokaalkultuur ja kava ülesehitus paigutab nad ilmselgelt Euroopa kõrgkoolide juures tegutsevate kooride uhkesse ritta. Mängleva kergetsega esitatud vokaalne akrobaatika laskis hingata vaid ühtepidi, et hetkegi esitatavast mitte maha magada.

Kuigi pärast kaklust rusikatega ei vehita – eriti veel Euroopa kultuuripealinnas –, jään zürri punktitalabeli asjus eriarvamusele. Näib, et kohati ei kuulnud ma seda, mida nemad, ja seepärast panin endale märkmikku kirja meelde-tuletuse minna kõrvaarsti juurde.

Segakooride võistulaulmisel „Tuljak“ A-kategooria võitnud Tartu Ülikooli kammerkoori (dirigent Triin Koch) vokaalkultuur ja kava ülesehitus paigutab nad ilmselgelt Euroopa kõrgkoolide juures tegutsevate kooride uhkesse ritta.

Vahur Lõhmus

Elu on kabaree, kas tead

„Kabaree“ ei pruugi olla Estonia muusikalide või operettide seas just kõige nõrgem lavastus, aga siiski tuleb seda pidada mõnes mõttes käest lastud võimaluseks.

John Kanderi muusikal „Kabaree“ John Van Druteni näidendi ja Christopher Isherwoodi jutustuse ainetel 9. II (esietendus) ja 11. II rahvusoperis Estonia. Laulusõnade autor Fred Ebb, laulusõnade tõlkija Kirke Kangro, libreto Joe Masteroff, tõlkija Hannes Villemson. Muusikajuht ja dirigent Kaspar Mänd, lavastaja AnnaKarin Hirdwall (Rootsi), kunstnik Caroline Romare (Rootsi), valguskunstnik Peter Stockhaus (Rootsi), koreograaf Adrienne Åbjörn (Rootsi). Osades Priit Võigemast või Kaarel Targo (Emcee ehk konferansjee), Piret Krumm või Hanna-Liina Vösa (Sally), Kaarel Targo või Kalle Sepp (Clifford Bradshaw), Katrin Karisma või Juuli Lill (preili Schneider), Jassi Zahharov või Mart Laur (härä Schultz), Karis Trass või Kadri Nirgi (preili Kost), Mart Madiste või Jaak Jõekallas (Ernst Ludwig).

AARE TOOL

On aasta 1929 Berliinis. Majandus on põhja käinud, kuid neil, kel „taskus priske papp“, on lõbu laialt. Nii kipub see ikka olema: mida rohkem on õhus majanduslikku ja poliitilist ebakindlust, seda ülevoolavam on lõbutsemissoov. Tolles mitmekülgset meelelahutust

pakkivas klubis Kit Kat, mille asukatest muusikal „Kabaree“ pajatab, pannakse pidu nii, nagu homset ei oleks. Natsionaalsotsialistide säärsaapad müttavad tänavail, kuid mitte veel võimukoridorides. Niisiis võivad metsikud kahekümnendad Saksamaal džässihelide saatel veel mõnda aega jätkuda.

Peale selle olid 1920. aastad aeg, kui Esimese maailmasõja pohmeluse taustal mõranesid sotsiaalsed normid ja tabud. USAst levisid Euroopa suurlinnadesse džässmuusika, uued üleemeelikud tantsud ja keegi, keda tunti *flapper*ina. *Flapper* oli (sageli jõukamast ühiskonnakihist pärit) mässumeelne noor naine, kes pikkade kiharate asemel kandis poisipead, kuulas džässi, vihtus tantsida tšarlstonit, juhtis autot ja tõmbas suitsu. Ühesõnaga, tegi just nimme kõike seda, mida muidu peeti daamile kohatuks.

Rahvusoperis Estonia lavale tulnud „Kabaree“, mille on lavastanud Rootsist pärit AnnaKarin Hirdwall, kangutab suunurki korraka nii üles- kui ka allapoole. Ja mis seal salata, etenduse edenedes paneb pikapeale korralikult haigutama. Selles mõttes on Estonia „Kabaree“, olgu

toodud Rootsist või mitte, siiski tüüpiliselt eestipärane lavastus, kus püütakse öelda ka liiga vähe või liiga palju.

Kes tunneb John Kanderi ja Fred Ebbe muusikali „Kabaree“ (1966) 1972. aastal linastunud filmi järgi, peab lavaversiooni vaatama minnes nii või teisiti oma kõrgeid ootusi veidi ohjes hoidma. Film on nii hästi õnnestunud mitte ainult seepärast, et Liza Minnelli tegi selles oma karjääri ühe parema rolli stiilse, kuid õnnetu kabareelauliku Sally Bowlesina, vaid ka tänu Jay Alleni filmistsenaariumile ja Bob Fosse režiile. Nimelt on filmiversioonis fookus paremini paika seatud ja väheütlevad süzeeliinid on nihutatud tagaplaanile. Nendest muudatustest on „Kabaree“ ainult võitnud. See on pilt maailmast, kus põimuvad groteskselt 1920ndate eksimatult äratuntav visuaalne stiil, lõbutustööstuse grimassid, seksuaalne vabadusejanu ja tänavatel vohav seadustatud vägivald.

Vähemalt enne etendust oli Estonias õhkkond õige. Kui teatrikülastaja värvikate osaliste keelitamise peale saali jõuab, võtab teda soojenduseks laval vastu džässbänd muusikali katketega,

sekka ka muidu 1920. aastate olustikuga sobivat repertuaari nagu näiteks 1925. aasta lööklaul „Yes Sir, That’s My Baby“. Just nii, swingieelselt veidi nurgelise rütmiga toonased Euroopa džässilikud tantsuansamblid enamasti mängisidki. Tantsutrupi esitatud koreograafiat on tolle ajastu spetsiifiliste džässantsudega seostada küll keeruline, aga vähemalt on entusiasmist selge, et kabareekülastaja on nii *willkommen*, kui üldse olla saab.

Kabareelaulikust *femme fatale* Sally Bowlesi mängis avaõhtul Piret Krumm ja järgmisel etendusel Hanna-Liina Vösa. Sally sisenemine (originaalis „Don’t Tell Mama“) oli mõlemal juhul mõjus ja tagasi ei hoidnud kumbki ka lõpu-poolse esitatavas nimiloos sellest, kuidas „elu on kabaree, kas tead“. Kui Krummi kasuks *flapper*ina räägib mõningane üllatusmoment, siis Vösa osalusega etendusel oli kõnedialoogides tempo paremini paigas. Karakterist tuli seetõttu kohati üle libiseda, aga kui see aitab hoida tempot, siis olgu nii. Igatahes Sally pärast klubis Kit Kat lõbutsemata kellelgi küll ei jää.

Järg pöördel.